

بررسی ارتباط میان «راهبردهای تغییر» و «تعهد به اجرای تغییر»

* عادل صلواتی

** پگاه ثلانی

چکیده

هدف-پژوهش پیش رو با هدف بررسی رابطه بین راهبردهای تغییر و تعهد به اجرای تغییر در بانک‌های صادرات و تجارت شهرستان بروجرد، طرح و اجرا شده است. طراحی/روش شناسی/رویکرد- نمونه آماری متشكل از ۱۷۳ نفر از کارکنان این بانک‌ها بوده که به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی متناسب با حجم جامعه انتخاب شده‌اند. این مطالعه از دید روش، از انواع پژوهش‌های توصیفی از شاخه همبستگی است. برای سنجش مفاهیم اساسی پژوهش، پرسشنامه طراحی گردید. داده‌های پژوهش با استفاده از آزمون‌های آماری مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها- یافته‌های نهایی پژوهش حاکی از وجود ارتباط معنی دار میان راهبردهای تغییر و ابعاد آن و تعهد به اجرای تغییر در شب بانکی مورد مطالعه می‌باشد. از میان راهبردهای تغییر سازمانی اتخاذ راهبرد مشارکتی بیشترین تعهد به اجرای تغییر را با خود به همراه داشت. و می‌توان این امر را به عنوان "تعهد قوی به اجرای تغییر" معرفی نمود. از سوی دیگر راهبرد گفتاری کمترین میزان تعهد به اجرای تغییر را در میان راهبردهای تغییر داشت. که به طور مشابه می‌توان این موضوع را به عنوان "تعهد ضعیف به اجرای تغییر" معرفی نمود.

وازگان کلیدی: راهبردهای تغییر، تعهد به اجرای تغییر، مدل‌های تغییر، بانک صادرات و تجارت، بروجرد

adel_Salavati@yahoo.com

* استادیار گروه مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج (نویسنده مسئول)

** دانش آموخته کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی (گرایش برنامه‌ریزی)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج

تاریخ پذیرش: ۹۲/۱۰/۱۸ تاریخ دریافت: ۹۳/۳/۳۱

مقدمه

امروزه تمامی ابعاد زندگی بشر از جمله دانش و فناوری با شتابی بی مانند در حال تحول هستند. سازمان‌ها برای بقا و پویایی خود ناگزیر به نوآوری و تغییرات مستمر هستند. دنیا به طور مداوم در حال تغییر است و به تعبیر دراکر^۱ یگانه امر ثابت در دنیای امروز تغییر است. اگر تغییر، تحول و نوآوری ضرورت نداشت، بشر هنوز در زندگی انسان‌های اولیه و شاید هم در سطح زندگی جانوران باقی می‌ماند و هیچ تحولی در دانش، نگرش و رفتار او حاصل نمی‌شد. اگر انسان‌ها خاصیت تغییرپذیری و اصلاح نداشتند، در چارچوب تنگ فکری خود باقی می‌مانند و راه پیشرفت آنان مسدود می‌شد. در نتیجه در دنیای رقبای و پرشتاب امروزی، ضرورت تغییرات سریع سازمانی و مدیریت آن یکی از شرایط اساسی موققیت سازمان‌ها است. اهمیت تحول مثبت بر کسی پوشیده نیست چرا که نیاز آینده است. سازمانهای موفق در جهان امروز سازمانهایی هستند که تغییر را در چارچوب تشکیلاتی خود بگنجانند. برکسی پوشیده نیست که بنیان هر سازمان بر پایه برآورده سازی نیازها است و از آنجائیکه نیاز انسان‌ها دائم در حال تغییر و یا میل به سمت نیاز جدید است بنابراین لزوم تحول در سازمانها همواره دیده می‌شود و احساس نیاز به مدیریت بر روی این تحولات بیش از پیش خود را نشان می‌دهد(سنگه، ۱۳۸۵).

هم چنین راهبرد‌هایی که برای تغییر سازمان‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند نیازمند مطالعه و پژوهش دقیقی چه در مرحله شناخت و چه در مرحله انتخاب و به کارگیری دارند. در پژوهش حاضر، این راهبرد‌ها بر اساس پژوهش صورت گرفته توسط رابت کونین^۲ و اسکات سانن شاین^۳ (۲۰۱۱)، شامل راهبرد‌های تجربی- عقلانی(گفتاری)، راهبرد‌های قدرت- اجبار(اجباری)، راهبرد‌های هنجاری- بازآموزی(مشارکتی) و راهبردهای تحول گرا می‌باشد. از سوی دیگر، واضح است که یک سازمان به منظور تحول، نیازمند کارمندانی است که برنامه‌های تغییر سازمانی را درک نموده و از آنها حمایت کنند. به این امر در اصطلاح تعهد به تغییر گفته می‌شود که در بردارنده میزان حمایت کارکنان و مدیران سازمان از برنامه‌های تغییر است. در این پژوهش ابعاد تعهد به اجرای تغییر ارائه شده توسط میر و هرسکویچ^۴ (۲۰۰۲)، مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

1. Draker

2. Robert Quinn

3. Scott Sonenshein

4. Meyer and Herscovitch

هدف اصلی این پژوهش بررسی ارتباط میان راهبردهای تغییر و تعهد به اجرای تغییر در میان کارمندان شعب بانک های صادرات و تجارت شهرستان بروجرد می باشد.

بیان مسئله

امروزه با توجه به محیط متلاطم درون و بیرون سازمان ها به طور مداوم ناگیر از تغییر هستند و می بایست خود را با اتفاقاتی که در داخل یا خارج سازمان رخ می دهد هماهنگ کنند. با توجه به اهمیت موضوع تغییر، در سال های اخیر مشاهده شده که سازمان ها توجه کافی به استراتژی های تغییر نشان نداده و عملاً نسبت به درک، طراحی و پیاده سازی این استراتژی ها ضعیف ظاهر شده اند. این امر باعث شکست اغلب برنامه های تغییری شده است که برای بهبود عملکرد سازمان و افزایش بازدهی آن الزامیست. شکست برنامه های تغییر پیامدهای ناخوشایندی بر سازمان و اعضای سازمان خواهد داشت (فوستر، ۲۰۰۸).

از سوی دیگر تعهد به تغییر که از دل تعهد به اجرای تغییر که یک نگرش مهم شغلی و سازمانی است بدست آمده؛ در طول سالهای گذشته مورد علاقه سیاری از پژوهشگران رشته های رفتار سازمانی و روانشناسی خصوصاً روانشناسی اجتماعی بوده است. این نگرش در طول سه دهه گذشته دستخوش تغییراتی شده که شاید عدمه ترین تغییر در این قلمرو مربوط به نگرش چند بعدی به این مفهوم تا نگرش یک بعدی به آن بوده است. همچنین با توجه به تحولات اخیر در حیطه کسب و کار از جمله کوچک سازیها و ادغامهای شرکتها در یکدیگر عده ای از صاحبنظران را بر آن داشته تا اظهار کنند که اثر تعهد به تغییر بر دیگر متغیرهای مهم در حوزه مدیریت منجمله ترک شغل، غیبت و عملکرد کاهش یافته و به همین جهت بررسی آن بی مورد است. اما عده ای دیگر از پژوهشگران این دیدگاه را پذیرفته و معتقدند که تعهد به تغییر اهمیت خود را از دست نداده و هم چنان می تواند مورد پژوهش قرار گیرد. از این رو تعهد به اجرای تغییر و تعهد به تغییر به موضوع مهمی که نیازمند توجه قابل ملاحظه ای می باشد، در سازمان ها تبدیل شده است (بهروان، سعیدی، ۱۳۸۸).

در این پژوهش نشان داده شده که ارتباط معنا داری میان استراتژی های تغییر سازمان و تعهد به تغییر وجود دارد، لذا به بررسی استراتژی های تغییر و ارتباط آنها با ابعاد تعهد به تغییر پرداخته خواهد شد.

می توان گفت که تقریباً در هیچ پژوهشی، چه داخلی و چه خارجی، تا کنون مستقیماً به موضوع «بررسی ارتباط بین استراتژی های تغییر سازمانی و تعهد به اجرای تغییر» پرداخته نشده، اگرچه پژوهش هایی به طور مجزا به بررسی استراتژی های تغییر سازمانی و تعهد به اجرای تغییر

و ابعاد آن پرداخته اند ولی تا کنون پژوهش‌های اندکی به بررسی ارتباط میان این دو مقوله اختصاص داده شده است.

این پژوهش ارتباط میان استراتژی‌های تغییر و تعهد به تغییر را در سازمان‌ها روشن خواهد ساخت و از این راه به مدیران و اعضای سازمان‌ها در جهت به انجام رساندن برنامه‌های تغییر به نحوی مطلوب کمک شایانی خواهد نمود. راهکارهایی که در این پژوهش ارائه خواهد شد می‌تواند نقشه راهی مناسب برای مدیرانی باشد که با توجه به ابعاد تعهد به تغییر در میان اعضای سازمان قصد تغییر سازمان خود را دارند.

با توجه به بحث‌هایی که مطرح شد این پژوهش به این موضوع اصلی می‌پردازد که چه ارتباطی بین استراتژی‌های تغییر سازمانی و تعهد به اجرای تغییر وجود دارد.

در این پژوهش دو بانک صادرات و تجارت به دلیل اینکه هر دو بانک جزء بانک‌های خصوصی (خصوصی سازی شده) محسوب شده و برای انجام این پژوهش نیز اعلام آمادگی کرده بودند و از حجم جامعه آماری مناسبی نیز برخوردار بودند به عنوان جامعه آماری انتخاب شدند. همچنین با مشاهده جو سازمانی این بانک‌ها و اظهارات مدیران ارشد آنها متوجه شدیم که به شدت با مسئله تغییر مواجه بوده و به دنبال ایجاد فضای آماده و منعطف در برابر تغییر می‌باشند. دغدغه اصلی این مدیران یافتن راهی مناسب برای ایجاد تعهد در میان کارکنانشان نسبت به تغییرات سازمانی بود. لذا می‌توان گفت که حتی موضوع این پژوهش نه تنها با استقبال آنها مواجه شد بلکه خود نیز کمک شایانی به انتخاب موضوع و انجام مراحل پژوهش نمودند.

مبانی نظری پژوهش

رابرت، (۲۰۰۸) تغییر را بر اساس فرهنگ لغت وبستر چنین تعریف می‌کند: تغییر یعنی برداشتن یا گذاشتن یک چیز در محل دیگر. تغییر در سازمان‌ها نیز به این معناست که فعالیت‌های سازمان از وضع موجود به یک وضع متفاوت در می‌آید. فریدریک نیکولز تغییر را این گونه تعریف می‌کند: یک چیزی که از یک مکان به مکان دیگر انتقال داده می‌شود (انتقال از موقعیت مشکل ساز به یک موقعیت حل مساله). مفهوم تغییر سازمانی از نظر مارچ^۱ (۱۹۸۱) چیزی که ما تغییر سازمانی می‌نامیم مجموعه راه حل‌هایی از گروه‌های مختلف در درون یک سازمان است که به آن واکنش نشان می‌دهند.

راهبرد های تغییر

چهار راهبرد کلی برای تغییر سیستم های انسانی

چین و بنه در سال ۱۹۶۹ تحت عنوان "راهبرد های عمومی برای تغییر تاثیر گذار بر سیستم های انسانی" انتشار یافت، سه راهبرد عمومی برای تغییر سیستم های انسانی ارائه دادند: راهبرد تجربی-عقلانی، راهبرد قدرت-اجباری و راهبرد هنجاری بازآموزی.

راهبرد تجربی-عقلانی

راهبرد تجربی-عقلانی افراد را به صورت عقلانی طالب منافع شخصی خود در نظر می‌گیرد. یک عضو سازمانی با تغییر پیشنهادی هماهنگی پیدا می‌کند اگر هر دو شرط زیر برقرار باشد: اگر تغییر پیشنهادی توجیه عقلانی داشته باشد و اگر عامل تغییر منافع تغییر را به هدف تغییر نشان دهد. به طور خلاصه رویکرد تجربی-عقلانی تاکید دارد که اگر هدف دلیلی قابل توجیه برای تغییر داشته باشد تغییر به سادگی با گفتن آن به هدف تغییر رخ خواهد داد(رابرت کوئین و اسکات سانشین، ۲۰۱۱).

راهبرد قدرت-اجبار

چین و بنه راهبرد دوم خود را قدرت-اجبار می‌نامند. این رویکرد بر تلاش های تغییری تمرکز دارد که در آنها یک فرد قدرتمند تر تمایل خود را بر فردی ضعیف تر تحمل می‌کند. عامل تغییر به ظاهر اجباری را به کار می‌گیرد که محدوده آن از دستکاری ظرفیت تا استفاده مستقیم از قدرت فیزیکی تغییر می‌یابد. مزیت اصلی این رویکرد این است که به سرعت نتایج موثری تحويل می‌دهد. اگرچه این منافع به قیمت تخریب روابط ، تخریب اعتماد و از دست رفتن تعهد داوطلبانه تمام می‌شود(رابرت کوئین و اسکات سانشین، ۲۰۱۱).

راهبرد هنجاری - بازآموزی

راهبرد هنجاری- بازآموزی هم چنین به افراد به صورت عقلانی طالب منافع شخصی می‌نگرد اما برخلاف دو راهبرد قبلی دیدگاه هنجاری- بازآموزی بر تغییرات در ارزش‌ها، مهارت‌ها و ارتباطات هدف تاکید دارد. دیدگاه هنجاری- بازآموزی افراد را به طور ذاتی اجتماعی دانسته که توسط فرهنگی هنجاری که بر رفتارشان تاثیر می‌گذارد هدایت می‌شوند. یک راهبرد عمومی جدید برای تغییر در سیستم های انسانی ارائه شده است. چین و بنه معتقدند که راهبرد های تجربی-عقلانی و قدرت-اجبار به خوبی مشخص شده اند ولی راهبرد

هنجاري-بازآموزی اخیراً به وجود آمده است. راهبرد هنجاري-بازآموزی بر مشارکت، اعتماد، فرایندهای بحرانی و مذاکره بُرد-بُرد تمرکز دارد (راابت کوئین و اسکات سانشین، ۲۰۱۱).

اضافه شدن راهبرد چهارم: راهبرد تحول گرا

این نوع تغییر ریشه در فرهنگ سازمان داشته و با تغییرات بنیادین همراه است. راهبرد چهارم تنها زمانی دیده و فهمیده می شود که ما فرضیات نرمال در مورد تعامل و منافع شخصی را رها کرده و به سمت فرضیات غیر معمول تغییر برویم که از آن به عنوان تئوری تغییر پیشرفته (ACT^۱) یاد می کنند. در قلب ACT چیزی است که ما آن را خود تعالی گری یا راهبرد تحول گرا می نامیم. این نوع راهبرد تغییر به سازمان ها کمک می کند که همیشه خود را با محیط در حال تغییر تطبیق دهند اگر سیستم این تطبیق را از دست دهد به سمت آنتروپی یا از دست دادن انرژی تولیدی می رود. همه افراد، گروه ها و سازمان ها به آنتروپی یا مرگ آرام تعامل دارند. در نتیجه همه ما به سمت آنتروپی یا مرگ آرام حرکت می کنیم (سانشین و کوئین، ۲۰۱۱).

مقایسه چهار راهبرد

جدول (۱): مقایسه چهار راهبرد تغییر

تحول گرا	مشارکتی	اجباری	گفتاری	نوع راهبرد
عامل تغییر	روابط	هدف تغییر	هدف	
منافع مشترک	منافع مشترک	منافع شخصی	منافع شخصی	انگیزش/محرك
یکپارچگی	گفتگو	قدرت	واقعیت ها	اهرم ها
بلند	بلند	کوتاه	کوتاه	زمان
کمترین	کم	بیشترین	زیاد	کنترل مورد انتظار
بیشترین	زیاد	کم	کم	کنترل واقعی
فوق العاده	فوق العاده	مطلوبیت	مطلوبیت	نتایج

(منبع: سانشین و کوئین، ۲۰۱۱)

در جدول ۱، سوال هایی را که منعکس کننده جهت گیری شخصی عامل تغییر با استفاده از هر ۴ راهبرد می باشد فهرست کرده ایم. تأکید ویژه ما بر جهت گیری شخصی در راهبرد تحول گرا است. راهبردهای دیگر اغلب شکست می خورند. به عنوان مثال دیدگاه سیاسی منجر

1. Advanced Change Teory

به پیروی از مجموعه‌ی قوانین شده و از قدرت برای رسیدن به اهداف استفاده می‌کند. اما چنین رفتاری یک راهبرد بلند مدت نیست که سبب تعهد به تغییر گردد. راهبرد گفتاری هم دشواری هایی دارد. اگرچه با استفاده از استدلال های منطقی راهی موثر برای متلاعنه کردن است ولی منجر به تغییرات گسترده‌ای که اغلب مورد نیاز است نمی‌شود، و دیدگاه فردی هر چند اغلب مفید است، می‌تواند از طریق عامل تغییر و منافع داخلی برای ترویج منافع شخصی او انتخاب شود. به عبارت دیگر، دیدگاه تحول گرا این قابلیت را دارد که منجر به تغییرات گسترده مورد نیاز بشود. سوال هایی از قبیل "آیا من از درون هدایت می‌شوم؟" و "آیا هدف من مشخص است؟" سوالات دشواری هستند. اما این سوالات منجر به ایجاد چشم‌اندازی می‌شوند که در آن عامل تغییر فراتر از منافع شخصی خویش می‌اندیشد. یک عامل تغییر می‌تواند این سوالات را برای رسیدن به مرحله افزایش قدرت اخلاقی و افزایش احتمال تغییر سازمان استفاده کند (کوئین، ۲۰۰۴). برای یک تازه کار، این فهرست سوالات می‌تواند مفید باشد ولی کافی نیست. افرادی که در حالت عادی انکار قرار دارند توجیحات عقلی زیادی برای اجتناب از از راهبرد چهارم دارند. به همین دلیل کوئین و کوئین (۲۰۰۴) فرایندی برای کمک به تازه کاران برای پذیرش راهبرد چهارم پیشنهاد کردند که در جدول زیر آن را خلاصه کرده ایم:

جدول (۲): مقایسه راهبردهای تغییر

راهبرد مشارکتی (هنگاری)	راهبرد تحول گرا
تأکید: گفتگوی باز و ارتباط آیا بین همه افراد گفتگوی باز وجود دارد؟ آیا موقعیت هر کس روشن است؟ آیا من تعارض ها را از بین می‌برم؟ آیا تصمیمات به صورت مشارکتی گرفته می‌شوند؟ آیا افراد متحده هستند؟	تأکید: پتانسیل و خود تعالی آیا من از درون هدایت می‌شوم؟ آیا هدف من مشخص است؟ آیا من تحت تمرکز دیگران هستم؟ آیا من به سمت عدم قطعیت در حرکت هستم؟ آیا افراد همراه با من به سمت عدم قطعیت حرکت می‌کنند؟
راهبرد اجباری	راهبرد گفتاری (تجربی - عقلانی)
تأکید: اختیار و قدرت آیا اختیارات من تعیین شده است؟ آیا مشروعیت دستور من روشن است؟ آیا قادر و مایل به اعمال تحریم می‌باشم؟ آیا از نهایت قدرت خود استفاده می‌کنم؟ آیا افراد از من اطاعت می‌کنند؟	تأکید: حقایق و ارضای عقلانی آیا من تخصص دارم؟ آیا من تمام حقایق را جمع کرده ام؟ آیا من یک تجزیه و تحلیل خوب انجام داده ام؟ آیا نتیجه گیری من تاب انتقاد را دارد؟ آیا استدلال من روشن است؟ آیا افراد به من گوش فرا می‌دهند؟

تعهد به تغییرات سازمانی

بسیاری از پژوهش‌گران تاکید کرده‌اند که تعهد در برابر تغییر، جزء ضروری در تلاش‌ها برای تغییرات سازمانی است. از این رو طبق نظر کلین و همکارانش، تعهد به تغییرات در مرکزیت اجرای نوآوری در سازمان‌ها قرار دارد (کالینز^۱ و همکاران، ۱۹۹۶). هم‌چنین آرمنیاکیز و همکارانش تاکید کرده‌اند که تعهد سازمانی در چارچوب تغییرات موفقیت آمیز نقش دارد و باید به عنوان یک معیار در اجرای تغییرات سازمانی در نظر گرفته شود (آرمنیاکیز^۲ و همکاران، ۲۰۰۹). دی‌آپریکس نیز معتقد است عکس العمل‌های احتمالی کارکنان نسبت به خبر تغییر سازمانی در مقیاس وسیع به صورت زیر خواهد بود: ۱۵ درصد عصبانی می‌شوند؛ ۴۰ درصد می‌ترسند، بدین و بی‌اعتماد می‌شوند؛ ۳۰ درصد مردد می‌شوند اما پذیرا هستند؛ ۱۵ درصد امیدوار و با انرژی هستند و این بدان معناست که ۵۵ درصد کارکنان سازمان مخالف تغییرند و ۸۵ درصد از صمیم قلب آماده نیستند تا متعهد شوند که توانایی‌هایشان را برای آنچه مورد نیاز است به کار ببرند و این در حالی است که بدون تعهد کارکنان تغییری اتفاق نخواهد افتاد (هورتمن^۳ و همکاران، ۲۰۰۰). لذا از آنجا که رفتار کارکنان بر جهت و عملکرد کلی سازمان‌ها اثر می‌گذارد، بنابراین هنگامی سازمان‌ها قادر به تغییر به گونه‌ای موثر خواهند بود که کارکنان‌شان برای تغییر آماده، متمایل و توانا باشند. بر این اساس در سازمان‌هایی که تغییر به طور مستمر صورت می‌گیرد در ک و پیش‌بینی عکس‌العمل‌های روانشناختی کارکنان نسبت به تغییر در مدیریت تغییر از اهمیت بالایی برخوردار است (مرتضوی، ۱۳۸۶). از این رو تعهد به تغییر آن هم در سطح سازمان، یکی از انواع تعهد بوده و به عنوان عنصر اساسی برای دستیابی به تغییر موفقیت آمیز شناخته می‌شود و عاملی است که پیوستگی کارکنان و اهداف تغییر را فراهم می‌سازد. از این رو کانر فقدان تعهد را به عنوان شایع ترین علت در شکست تغییر معرفی می‌کند (کانر^۴، ۱۹۹۲). بر این اساس کارکنی که نسبت به تغییر متعهد هستند از سطوح بالایی از انرژی برخوردار هستند و خود را بیشتر وقف سازمان‌شان می‌کنند (اسمیت^۵، ۲۰۰۵). کامینگز و ورلی دریافته‌اند که فعالیت اساسی در هر نوع تلاش جهت تغییر، شناسایی چگونگی کسب تعهد افراد است زیرا اگر افراد نسبت به تغییر برانگیخته و متعهد نشوند، خروج از انجام‌داد (موقعیت قبلی) بسیار دشوار

1. Collins
2. Armenakis
3. Hortman
4. Conner
5. Smith

می شود (کامینگز^۱، ۲۰۰۱). به طور مشابه فیشر و همکارانش نیز تایید کرده اند که هیچ برنامه اصلاح و بهبودی بدون اینکه از جانب کارکنان مورد درک و تعهد قرار گیرد موفق نخواهد شد (فیشر^۲ و همکاران، ۲۰۰۳). شوارز نیز معتقد بود هنگامی که کارکنان به تغییر، تعهد داشته باشند در مقابل فعالیت هایی که انجام می دهند مسئول و پاسخگو هستند (شوارز^۳، ۱۹۹۴). کواتسی تعهد به تغییر را مبين فاز نهایی قبول تغییر می داند و معتقد است تعهد به تغییر محصول دانش نسبت به تغییر، اطلاعات نسبت به تغییر، توانمندی در مقابل تغییر، کسب پاداش جهت تغییر و به اشتراک گذاشتن چشم انداز تغییر می باشد (کواتسی^۴، ۱۹۹۹). هرسکویچ و مییر نیز مفهوم تعهد به تغییر را بر مبنای مدل عمومی تعهد سازمانی پیشنهاد کردند و اعتقاد داشتند که مدل تعهد سازمانی آلن و میر می تواند برای اهداف مختلفی مثل تعهد به تغییر مورد استفاده قرار گیرد (مییر و همکاران، ۲۰۰۱). لذا آن ها بر اساس مدل عمومی تعهد به محیط کار، تعهد به تغییر را به عنوان یک نیروی ذهنی و حالت روانشناختی که افراد را نسبت به اعمالی که برای موفقیت در اجرای اقدامات تغییر لازم و ضروری شناخته می شود، متعهد می سازند تعریف کردندهرس کویچ و مییر شانزده شاخص برای سنجش میزان تعهد کارکنان به اجرای تغییر ارائه کرده اند که در ضمیمه این مقاله ارائه شده اند. پذیرش و پشتیبانی کارکنان برای موفقیت تغییر سازمانی بسیار مهم است. درک سازمان از چگونگی واکنش کارکنان و رویکرد آنها نسبت به تغییر سازمانی در فرایند تغییر مهم است (پیدریت^۵، ۲۰۰۰). یکی از مفاهیم مورد استفاده برای توضیح انواع این واکنش ها و رویکردها تعهد نسبت به تغییر می باشد.

تعهد به تغییر مبتنی بر این فرض می باشد که مدل تعهد عمومی می تواند در اهداف تعهد محیط های کاری دیگر قابل اجرا باشد، مانند یک اتحادیه یا یک سرپرستی . میر و هرسکویچ (۲۰۰۱) استدلال کردنده که جوهر تعهد بدون در نظر گرفتن هدف آن یکی است. بیان کردنده که تعهد در اصل "نیرویی (ذهنیتی)" است که فرد را به مجموعه فعالیت هایی مرتبط با یک یا چند هدف متصل می کند. "بنابراین تعهد به تغییر می تواند اینگونه تعریف شود: رویکردها و باورهای یک فرد که تصمیم به رفتاری مرتبط با تغییر دارد. انتظار می رود که هم تعهد سازمانی و هم تعهد به تغییر منجر به این شوند که کارکنان نسبت به حمایت از تلاش های تغییر سازمان خود متمایل تر شوند. با این حال،

-
1. Cummings
  2. Fisher
  3. Schwarz
  4. Coatsee
  - 5.piderit

تعهد به تغییر پیش بینی بهتری از حمایتِ فعال کارمند از تغییر به حساب می آید(هرسکویچ و میر، ۲۰۰۲). بر طبق گفته های میر و هرسکویچ، تعهد به تغییر می تواند سه شکل متفاوت به خود بگیرد:۱) تمايل به حمایت از تغییر بر اساس باور به منافع ذاتی آن (تعهد احساسی به تغییر). ۲) به رسمیت شناختن هزینه های ناشی از عدم حمایت از تغییر(تعهد استمراری به تغییر). ۳) وجود الزام در حمایت از تغییر(تعهد هنجاری به تغییر). با توجه به این مفاهیم کارمندان می توانند به تغییر متعهد باشند چون می خواهند، مجبورند و یا باید باشند(هرسکویچ و میر، ۲۰۰۲).

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش (منبع: کوئین و سانن شاین، ۲۰۱۱)

فرضیات پژوهش

فرضیه اصلی:

بین راهبردهای تغییر سازمانی و تعهد به اجرای تغییر ارتباط معناداری وجود دارد.

فرضیات فرعی:

۱. بین راهبرد تغییر اجباری و تعهد به اجرای تغییر ارتباط معناداری وجود دارد.
۲. بین راهبرد تغییر هنجاری و تعهد به اجرای تغییر ارتباط معناداری وجود دارد.
۳. بین راهبرد تغییر تجربی - عقلانی و تعهد به اجرای تغییر ارتباط معناداری وجود دارد.
۴. بین راهبرد تغییر تحول گرای و تعهد به اجرای تغییر ارتباط معناداری وجود دارد.

روش تحقیق

روش مورد استفاده در این پژوهش توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری در این پژوهش متشكل از کارکنان شعب بانک های تجارت و صادرات شهرستان بروجرد به تعداد ۳۱۵ نفر

می‌باشد. روش نمونه‌گیری مورد استفاده با توجه به در اختیار داشتن مشخصات مربوط به تمام اعضای جامعه، نمونه‌گیری تصادفی ساده بوده است. حجم نمونه نیز با استفاده از فرمول کوکران در سطح خطای 0.05 برابر 173 نفر می‌باشد. در این پژوهش برای برآورد پایایی پرسشنامه از روش ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. آلفای کرونباخ برای راهبردهای تغییر 0.866 و تعهد به تغییر 0.893 می‌باشد، که بیانگر ثبات و همسانی درونی پرسشنامه است.

تجزیه و تحلیل داده‌ها آمار توصیفی

در نمونه مورد نظر در این پژوهش، 86 درصد مرد و 14 درصد زن می‌باشند. هم چنین بیشترین گروه فراوانی را در نمونه، گروه سنی $45-36$ سال تشکیل می‌دهند، به طوری که 76 نفر ($44/4$ درصد) می‌باشد، و کمترین فراوانی مربوط به گروه سنی زیر 25 سال با 2 نفر ($1/2$ درصد) می‌باشد. بیشترین فراوانی مربوط به سطح تحصیلات لیسانس با $62/6$ درصد و کمترین فراوانی مربوط به سطح تحصیلات فوق لیسانس $5/3$ درصد را شامل می‌شود. بیشترین فراوانی مربوط به سابقه کار افراد $16-20$ سال با 45 نفر ($26/3$ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به سابقه کار کمتر از 6 سال با 19 نفر ($11/1$ درصد) می‌باشد. از لحاظ رده شغلی بیشترین فراوانی مربوط به تحويل دار با 72 نفر ($42/1$ درصد) و کمترین فراوانی مربوط به سایر با 3 نفر ($1/8$ درصد) می‌باشد.

۱-۱-۵- وضعیت مولفه‌های راهبردهای تغییر

در این بخش برای بررسی وضعیت متغیرهای پژوهش از آزمون میانگین یک جامعه‌ی آماری استفاده گردیده است. طبق جداول زیر ابتدا متغیرهای مستقل و سپس متغیر وابسته مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول (۳): آزمون میانگین یک جامعه‌ی آماری متغیر مستقل و ابعاد آن

ارزش مورد ازمون = ۳						آماره t
فاصله اطمینان		اختلاف میانگین	سطح معنی داری (p-value)	درجه‌ی آزادی		
حد بالا	حد پایین					
۰/۹۹۱	۰/۸۶۲	۰/۸۹۱	۰/۰۰۰	۱۷۰	۳۱/۷۹۴	راهبردهای تغییر
۰/۸۷۶	۰/۷۱۳	۰/۷۳۰	۰/۰۰۰	۱۷۰	۲۳/۳۱۱	استراتژی گفتاری
۰/۵۶۸	۰/۴۸۵	۰/۴۹۱	۰/۰۰۰	۱۷۰	۲۲/۲۱۷	استراتژی اجباری
۰/۹۵۴	۰/۸۶۵	۰/۸۸۳	۰/۰۰۰	۱۷۰	۲۴/۲۴۲	استراتژی مشارکتی
۰/۷۴۵	۰/۶۹۱	۰/۷۱۸	۰/۰۰۰	۱۷۰	۲۲/۴۴۱	استراتژی تحول گرا

جدول (۴): آزمون میانگین یک جامعه‌ی آماری متغیر وابسته

ارزش مورد آزمون = ۳						متغیر وابسته
فاصله اطمینان	اختلاف میانگین	سطح معنی‌داری (p-value)	درجہ آزادی	t آمارہ		
حد پایین	حد بالا					
۰/۹۴۶	۰/۸۶۷	۰/۹۲۷	۰/۰۰۰	۱۷۰	۲۷/۷۶۹	تعهد به اجرای تغییر

جداول (۳) و (۴) نتایج آزمون میانگین یک جامعه‌ی آماری را در سطح ۹۵٪ نشان می‌دهند که میانگین متغیر راهبردهای تغییر بین دو عدد ۳/۸۶۲ و ۳/۹۹۱ قرار دارد. میانگین استراتژی مشارکتی بین دو عدد ۳/۸۶۵ و ۳/۹۵۴ قرار داشته؛ میانگین استراتژی گفتاری بین دو عدد ۳/۷۱۳ و ۳/۸۷۶؛ میانگین استراتژی تحول گرا بین دو عدد ۳/۶۹۱ و ۳/۷۴۵ و میانگین استراتژی اجباری بین دو عدد ۳/۴۸۵ و ۳/۵۶۸ قرار دارد. می‌توان نتیجه گرفت که وضعیت ابعاد راهبردهای تغییر به دلیل اینکه از مقدار متوسط (۳) بالاتر بوده و در وضعیت مطلوب قرار دارد. بر اساس نتایج به دست آمده استراتژی مشارکتی در بهترین وضع و استراتژی اجباری در ضعیف‌ترین وضع قرار دارند. در مورد متغیر وابسته با استناد به جدول (۴) می‌توان گفت که با توجه به میانگین بدست آمده میان دو عدد ۳/۸۶۷ و ۳/۹۴۶ تعهد به اجرای تغییر در وضع مناسبی قرار دارد.

آمار استنباطی

بررسی فرض نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف (K-S) ابتدا طبق جدول (۵) و با استفاده از آزمون کولموگروف- اسمیرنوف وضع متغیرهای پژوهش مبنی بر نرمال بودن یا نبودن آنها جهت انتخاب آزمون آماری مناسب برای تجزیه و تحلیل سنجیده خواهد شد.

جدول (۵): آزمون کولموگروف اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن متغیرها

نتیجه گیری	تایید فرضیه	مقدار خطأ	سطح معنی‌داری	ابعاد	استراتژی‌های تغییر
نرمال است	H_0	۰/۰۵	۰/۴۹۳	استراتژی گفتاری	
نرمال است	H_0	۰/۰۵	۰/۳۶۴	استراتژی اجباری	
نرمال است	H_0	۰/۰۵	۰/۰۸۲	استراتژی مشارکتی	
نرمال است	H_0	۰/۰۵	۰/۱۰۴	استراتژی تحول گرا	
نرمال است	H_0	۰/۰۵	۰/۴۸۱	تعهد به تغییر	

(منع: داده‌های پژوهش)

با توجه به نتایج جدول (۵) چون مقدار سطح معنی داری برای تمام ابعاد بزرگتر از مقدار خطای 0.05 است در نتیجه این متغیرها دارای توزیع نرمال هستند و برای تحلیل باید از آزمون های پارامتریک استفاده شود. بر این اساس در این پژوهش برای آزمون فرضیات طبق عملیات زیر از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

آزمون فرضیه ها

با توجه به آنچه اشاره گردید برای آزمون فرضیه های پژوهش از آزمون ضریب همبستگی پیرسون طبق جدول زیر استفاده می گردد.

جدول (۶): آزمون ضریب همبستگی برای بررسی فرضیه ها

تعهد به اجرا تغییر	ضریب همبستگی	سطح معنی داری (p-value)	تغییر	گفتاری	استراتژی اجرایی	مشارکتی	استراتژی تحول گرا
	۰/۷۷۹	۰/۶۳۱	۰/۴۱۸	۰/۷۱۲	۰/۶۹۴		
		۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰

نتایج حاصل از جدول (۶) نشان می دهد که ضریب همبستگی برای تمام رابطه ها مثبت می باشد. بنابراین فرضیه ای اصلی پژوهش مبنی بر وجود رابطه ای مثبت و معنی دار میان راهبردهای تغییر و تعهد به اجرای تغییر تأیید می گردد. همچنین فرضیه های فرعی پژوهش که وجود روابط مثبت میان ابعاد متغیر مستقل (شامل: استراتژی گفتاری، استراتژی اجرایی، استراتژی مشارکتی و استراتژی تحول گرا) با متغیر وابسته (راهبردهای تغییر) نشان می دهند تأیید می گردد.

پس از آزمون رابطه ای میان متغیرها، جهت بررسی میزان تأثیر متغیر های مستقل بر متغیر وابسته، زمانی که مؤلفه ها به صورت همزمان بر روی تعهد به اجرای تغییر تأثیر می گذارند؛ از آزمون رگرسیون چندگانه استفاده می شود.

جدول (۷): خلاصه مدل رگرسیون

ضریب همبستگی (R)	ضریب همبستگی (R ²)	ضریب تعیین چندگانه شده	مقدار آمارهی دوربین - واتسون	خطای معیار تخمین
۰/۵۸۴	۰/۲۹۶	۰/۷۷۹	۱/۷۳۵	۰/۶۰۶۱۹

با توجه به نتایج حاصله از جدول (۷) که ضریب همبستگی چندگانه برابر ۰/۵۸۴ است، نشان می‌دهد که میان ابعاد راهبردهای تغییر با تعهد به اجرای تغییر رابطه وجود دارد. مقدار R^2 نشان می‌دهد که ۲۹٪ از تغییرات متغیر وابسته از تأثیر مؤلفه‌های راهبردهای تغییر ناشی می‌شود.

جدول (۸): ضرایب رگرسیون

سطح معنی‌داری p-value	آماره t	ضرایب استاندارد شده Beta	ضرایب استاندارد نشده		
			خطای معيار استاندارد	B	
۰/۰۰۰	۳/۳۱۷		۰/۳۱۵	۰/۷۷۱	مقدار مثبت
۰/۰۰۰	۳/۲۱۷	۰/۶۲۵	۰/۰۳۹	۱/۵۲	استراتژی گفتاری
۰/۰۰۰	۲/۳۱۹	۰/۴۱۷	۰/۰۴۷	۲/۱۵	استراتژی اجباری
۰/۰۰۰	۵/۷۶۸	۰/۶۳۵	۰/۰۲۵	۲/۴۸	استراتژی مشارکتی
۰/۰۰۰	۲/۴۷۲	۰/۴۸۴	۰/۰۳۳	۲/۷۸	استراتژی تحول‌گرا

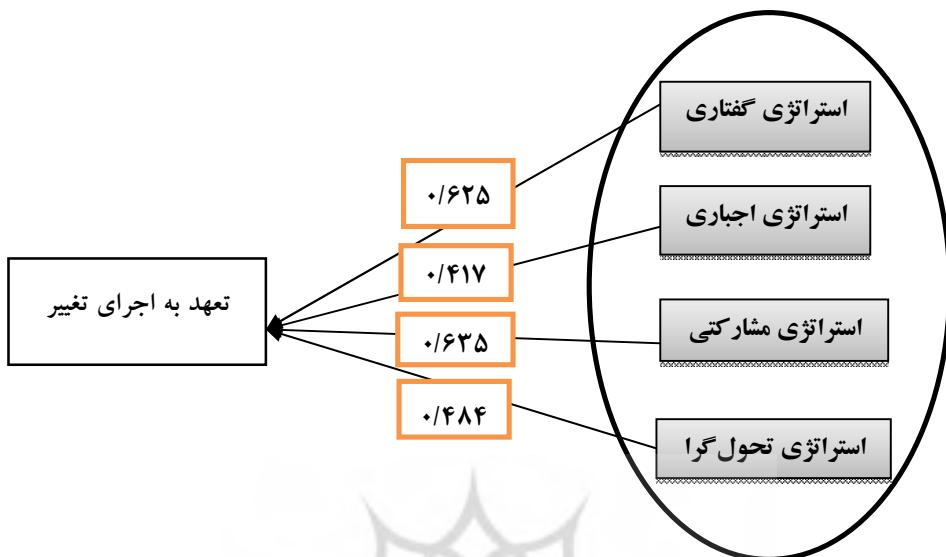
خروجی اصلی آزمون رگرسیون، جدول (۸) می‌باشد. ستون بتا در جدول مذکور نشان دهنده‌ی میزان تأثیرگذاری ابعاد متغیر مستقل بر متغیر وابسته است که استراتژی مشارکتی با ضریب ۰/۶۳۵، بیشترین تأثیر را بر متغیر تعهد به اجرای تغییر دارد و استراتژی اجباری کمترین تأثیر را بر تعهد به اجرای تغییر دارد.

به طور خلاصه با استفاده از نتایج بدست آمده از تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از آزمون رگرسیون، می‌توان مدل مسیر و معادلات ساختاری زیر را ارائه نمود:

(Y) تعهد به اجرای تغییر

$$\begin{aligned}
 & (\text{استراتژی اجباری}) 0.417 + (\text{استراتژی گفتاری}) 0.625 = \\
 & + (\text{استراتژی تحول‌گرا}) 0.484 + (\text{استراتژی مشارکتی})
 \end{aligned}$$

راهبردهای تغییر

شکل (۲): مدل معادلات ساختاری حاصل از آزمون فرضیه‌های پژوهش

جمع‌بندی

با توجه به اینکه مسئله اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین راهبردهای تغییر و تعهد به اجرای تغییر است، نتایج کلی حاصل از آزمون فرضیات اصلی و فرعی پژوهش، نشانگر تایید کلی روابط مورد فرض پژوهش است. به عبارت دیگر، شواهدی بر رد فرضیه‌های چهار گانه که مبتنی بر رابطه شاخص‌های گفتاری، اجباری، مشارکتی و تحول گرا با تعهد به اجرای تغییر بود، وجود نداشت و افزایش تعهد به اجرای تغییر، یکی از مطالبات اصلی مدیریت در عصر حاضر است.

بنابراین برای افزایش تعهد به اجرای تغییر در میان کارکنان با توجه به شرایط سازمانی باید راهبرد تغییر مناسب را اتخاذ نمود. بدین منظور سازمان‌ها می‌بایست در هنگام استخدام بر ویژگی‌های فردی و سازمانی افراد نسبت به تعهد ایشان به تغییرات تأکید کرده و هم چنین با توجه به فرهنگ سازمانی موجود و جو و شرایط درون و برون سازمانی نسبت به اتخاذ راهبرد تغییری که بیشترین تعهد به اجرای آن در میان کارمندان وجود داشته باشد، اقدام نمایند.

نتیجه‌گیری

در این مقاله تلاش گردید راهبردهای تغییر و ارتباط آنها با میزان تعهد کارکنان برای اجرای تغییر مورد بررسی قرار گیرد. در این راستا راهبردهای تغییر و ابعاد آن (تجربی عقلانی، اجباری، هنجاری و تحول گرا) به عنوان متغیرهای مستقل پژوهش پرداخته شد و پس از آن تعهد سازمانی مورد بررسی قرار گرفت. دیدگاه‌های مختلف در مورد تعهد سازمانی را معرفی کرده و مدل‌های گوناگون ارائه شده را بررسی کردیم و در نهایت تعهد به تغییر که متغیر وابسته پژوهش ما می‌باشد با ذکر عوامل تاثیرگذار بر آن مورد بررسی قرار گرفت. سپس با جمع‌آوری داده از طریق پرسشنامه از نمونه آماری مورد نظر به بررسی و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های آماری پرداختیم. با بررسی یافته‌های این پژوهش و استنباط از یافته‌های آماری این نتیجه حاصل شد که میان راهبردهای تغییر و ابعاد آن که شامل راهبرد گفتاری، راهبرد اجباری، راهبرد مشارکتی و راهبرد تحول گرا می‌باشد، و تعهد به اجرای تغییر در بانک‌های تجارت و صادرات شهرستان بروجرد ارتباط معنا داری وجود دارد. ضمناً با بررسی جدول ۹ می‌توان نتیجه گرفت که از میان راهبردهای تغییر سازمانی اتخاذ راهبرد مشارکتی با ضریب همبستگی ۰/۷۱۲ که بالاترین ضریب همبستگی می‌باشد، بیشترین تعهد به اجرای تغییر را با خود به همراه داشت. می‌توان این امر را به عنوان "تعهد قوی به اجرای تغییر" معرفی نمود. از سوی دیگر راهبرد اجباری که دارای کمترین ضریب همبستگی یعنی ۰/۴۱۸ می‌باشد و کمترین میزان تعهد به اجرای تغییر را در میان راهبردهای تغییر داشت که به طور مشابه می‌توان این موضوع را به عنوان "تعهد ضعیف به اجرای تغییر" معرفی نمود.

مقایسه با پژوهش‌های پیشین

اگرچه ظاهرا تا کنون مطالعات چندانی که دقیقاً به موضوع مورد پژوهش ما پردازند، صورت نگرفته اما به منظور مقایسه یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش‌های پیشین، به چند نمونه از پژوهش‌های هم راستا با پژوهش حاضر در مورد تغییر و تعهد به تغییرات سازمانی اشاره می‌کنیم: جعفر پور و صحت (۱۳۸۹) با مطالعه ابعاد و نقش مقاومت فردی در برابر تعهد به تغییرات برنامه ریزی شده سازمانی به این نتیجه رسید که مقاومت فردی در برابر تغییر برنامه ریزی شده سازمانی، رابطه معنی داری با تعهد در برابر تغییرات سازمانی ندارد. این در حالیست که یکی از فرضیه‌های فرعی پژوهش ما وجود رابطه معنادار میان راهبرد اجباری به تغییر و تعهد به تغییر را تائید می‌نماید، که این امر می‌تواند نشان دهنده تأثیر مقاومت فردی بر تعهد به تغییر باشد چرا که در غیر این صورت اتخاذ راهبرد اجباری بی معنا می‌باشد. زاهدی و مرتضوی (۱۳۸۷) با انجام

پژوهشی تحت عنوان "تبیین واسط درگیری عاطفی بین تعهد به تغییر و عامل فرایندی تغییر" به این نتایج دست یافتند که نخست نمره تعهد به تغییر و درگیری عاطفی، متوسط به بالا است. دوم درگیری عاطفی در بین کلیه متغیرهای فرایندی به جز متغیر زمان از نقش واسط بر تعهد به تغییر برخوردار است. با نگاهی به نتایج پژوهش صورت گرفته توسط این دو شخص، متوجه ارتباط آن با فرضیه فرعی پژوهش حاضر مبنی بر وجود رابطه معنادار میان راهبرد هنجاری یا مشارکتی به تغییر و تعهد به تغییر می شویم. که در هردو این پژوهش‌ها عامل درگیری عاطفی نقش بسزایی در تعهد به تغییر ایفا می نماید. همچنین مارجولین کول و درک ون دیرندونک^۱ با انجام پژوهشی تحت عنوان "رهبری خدمتگزار و تعهد به تغییر، نقش واسطه عدالت و خوشبینی"، به این نتیجه رسیدند که رهبری خدمتگزار و رهبری پاداش مشروط منجر به ایجاد حس عدالت و خوشبینی و در نتیجه تعهد به تغییرات می شود. نتایج این پژوهش با فرضیه فرعی پژوهش حاضر مبنی بر وجود رابطه معنادار میان راهبرد تحولگرا و تعهد به تغییر هم راستا می باشد، چرا که در هر دو رهبری عامل کلیدی در تغییر بوده و رهبران مانند سایر اعضای سازمان خود را در فرایند تغییر درگیر می دانند و صرفاً عامل تغییر نخواهند بود. آنها در فرایند تغییر خود را جدا از اعضای سازمان نمی بینند، آنچنان که تغییر از شخص رهبران آغاز خواهد شد. آنا مایجا لاما^۲ و تائینا ساولینن^۳ (۲۰۰۰) با انجام پژوهشی تحت عنوان "ماهیت تعهد مدیریتی به تغییرات راهبردی" دو دسته بندی برای تعهد ارائه دادند: تعهد مبتنی بر پاداش و تعهد مبتنی بر اعتماد و پیشنهاد می شود که تأکید بیشتری بر تعهد بر مبنای اعتماد شود، هم به دلایل اخلاقی و هم به دلایل اقتصادی. پژوهش یاد شده نیز در دسته بندی هایی که برای تعهد به تغییر انجام داده هم سو می باشد با فرضیه فرعی پژوهش حاضر که میین وجود رابطه معنادار میان استراتژی تجربی - عقلانی یا گفتاری و تعهد به اجرای تغییر می باشد. با مقایسه این دو متوجه می شویم که منافع شخصی فرد در سازمان می تواند عاملی مهم در تعهد وی به تغییرات سازمانی باشد.

پیشنهادهای کاربردی پژوهش

بر اساس یافته های پژوهش، به مدیران سازمان پیشنهاد می شود به شاخص های راهبرد های تغییر سازمانی توجه بیشتری نمایند تا با اثر مثبت این مقوله بر تعهد به اجرای تغییرات، افزایش کیفیت خدمات و اثربخشی سازمان حاصل گردد.

-
1. Marjolein Kool and Dirk van Dierendonck
  2. Anna-Maija LaÈmsaÈ
  3. Taina Savolainen

ترغیب تعهد به اجرای تغییرات در کارکنان به طور مستقیم بسیار دشوار است. بنابرین برای تشویق این گونه رفشارها در محیط های سازمانی باید پیش زمینه های آنها را شناخت و آن ها را تقویت و مدیریت کرد. همان طور که در این پژوهش بررسی شد، راهبرد های تغییر و ابعاد آن تاثیر مثبتی بر تعهد به اجرای تغییرات دارند. در نتیجه با تقویت هر یک از این ابعاد می توان تعهد به اجرای تغییرات را در سازمان تقویت کرد. بنابراین سازمان ها می توانند در جهت افزایش سطح تعهد به اجرای تغییرات، از طریق آموزش و دوره های شغلی، در این زمینه اقدام لازم را به عمل آورند.

با توجه به رابطه مثبت و معنی دار راهبرد گفتاری و تعهد به اجرای تغییر در کارکنان بانک های صادرات و تجارت شهرستان بروجرد؛ پیشنهاد می شود که برنامه های تغییر سازمانی به شیوه ای تنظیم شوند که کاملاً توجیه عقلانی داشته و منافع شخصی کارکنان را در برگیرند تا از این طریق کارکنان خود را به اجرای تغییرات سازمانی متعهد بدانند.

با توجه به رابطه مثبت و معنی دار راهبرد اجباری و تعهد به اجرای تغییر در کارکنان بانک های صادرات و تجارت شهرستان بروجرد؛ پیشنهاد می شود که در برنامه های تغییر سازمانی که می بایست به سرعت انجام پذیرند و فرست کافی برای ترغیب تعهد خودجوش و داوطلبانه کارکنان به اجرای تغییرات وجود ندارد، این تعهد از مجرای قانون گذاری ایجاد گردد. البته باید توجه داشت که تا حد امکان تلاش شود که این تعهد اجباری منجر به از دست رفتن روحیه همکاری و حاکمیت فضای متشنج بر سازمان نشود.

با توجه به رابطه مثبت و معنی دار راهبرد مشارکتی و تعهد به اجرای تغییر در کارکنان بانک های صادرات و تجارت شهرستان بروجرد؛ پیشنهاد می شود که برنامه های تغییر سازمانی به گونه ای تدوین شوند که کارکنان خود را جزیی از فرایند تغییر بدانند و بدین ترتیب تعهد بالایی نسبت به انجام این تغییرات نشان بدهنند. می بایست از طریق مدیریت صحیح و اصول درست مذاکره، جوی بر سازمان حاکم گردد که کارکنان منافع سازمان را منافع خود دانسته و به طور داوطلبانه به تغییر متعهد باشند.

با توجه به رابطه مثبت و معنی دار راهبرد تحول گرا و تعهد به اجرای تغییر در کارکنان بانک های صادرات و تجارت شهرستان بروجرد؛ پیشنهاد می شود که برنامه های تغییر سازمانی به نحوی تدوین شوند که کارکنان خود را اخلاقاً متعهد به حمایت از برنامه های تغییر دانسته و هم چنین همکاران خود را به حمایت از این تغییرات تشویق کنند. مدیران می بایست از طریق برگزاری جلسات آموزشی تلاش کنند که کارکنان را نسبت به حیاتی بودن امر تغییر مجاب نموده و از طریق اقدامات پیگیرانه تلاش آنها را در زمینه تطبیق و به روزآوری مهارت های خود با این تغییرات، بررسی کنند.

منابع

- اندرسون، دین و لیندا اکرم من اندرسون(۱۳۸۷)، "فراسوی مدیریت تغییر"، راهبرد های پیشرفته برای رهبران دگرگون ساز امروز؛ ترجمه میرعلی سید نقوی، سید مهدی الحسینی المدرسی و حجت محسنی، تهران: چاپ اول؛ آقایی فیشانی، تیمور(۱۳۷۷)، "خلاقیت و نوآوری در انسانها و سازمانها"، چاپ اول، تهران، نشر ترمه شیرازی
- بهروان، حسین. سعیدی، رقه(۱۳۸۹)، "عوامل مؤثر بر میزان تعهد سازمانی کارکنان شرکت گاز" نمونه مورد مطالعه: اداره مرکزی استان خراسان رضوی، شهر مشهد؛ مجله علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، پاییز و زمستان ۱۳۸۸، صص ۱۹۹-۱۸۱.
- پیترز، توماس جی و واترمن، رابت اچ(۱۳۷۲)، "به سوی بهترین ها" ، ترجمه و تلخیص مهدی قراچه داغی، تهران: چاپ اول، ناشر مترجم
- جعفر پور، محمود(۱۳۸۹). مطالعه ابعاد و نقش مقاومت فردی در برابر تعهد به تغییرات برنامه ریزی شده سازمانی (مطالعه در سازمان نظامی)؛ فصلنامه روانشناسی نظامی؛ صفحات ۴۱-۵۶.
- دانایی فرد، حسن؛ الوانی، سید مهدی و عادل آذر(۱۳۸۳)، "روش شناسی پژوهش کمی در مدیریت: رویکردی جامع" ، تهران: انتشارات صفار، چاپ اول
- Zahedi, Shams al-Sadat. Mرتضوی, Lila (1387), "تبیین نقش واسط در گیری عاطفی بین تعهد به تغییر و عامل فرایندی تغییر شرکت برق منطقه ای خراسان"؛ گروه مدیریت دولتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
- سرایی، حسن (1373)، "مقدمه ای بر نمونه گیری در تحقیق" ، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی، جلد اول.
- سکاران، اوما (1381)، "روش های پژوهش در مدیریت" تهران: موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه ریزی؛ تهران: چاپ دوم
- سنگه، پیتر (1385). "رقص تغییر" ، ترجمه علی نقی مشایخی، حسین اکبری و مسعود سلطانی، تهران: انتشارات گروه پژوهشی صنعتی آریانا، چاپ سوم.
- مرتضوی، لیلا (1386)؛ عوامل موثر بر تعهد به تغییر: مطالعه موردی شرکت برق منطقه ای خراسان؛ پایان نامه کارشناسی ارشد مدیریت، دانشگاه علامه طباطبائی، منتشر نشده، تهران، صص ۷-۳۵.

- Argyris, C. (1991, May–June). Teaching smart people how to learn. *Harvard Business Review*, 69, 99–109.
- Argyris, C. (1998). Empowerment, the emperor's new clothes. *Harvard Business Review*, 76, 98–105.
- Armenakis, A.A. and Harris, S.G. (2009), “Reflections: our journey in organizational change research and practice”, *Journal of Change Management*, Vol. 9 No. 2, pp. 127-42.
- Coatsee, L (1999), From Resistance to Commitment, *Public Adminitration Quarterly*, 23, P41.
- Collins, J. & J. Porras (1996); *Building your Company's Vision*; Harvard Business Review, Sep-Oct, pp. 65-77.
- Conner, D.R (1992), *Managing At The Speed Of Change How Yesilient Managers Succeed And Prosper Where Others Fail*, New York, Villard Books.
- Cummings, T.G & Worely, C.G (2001),*Organizational Development and Change* (7th Ed),Cincinnati, Oh: South Western College Publishing for management: A field quasi-experiment', *Journal of Applied Psychology*, 84: 123–136.
- Fisher, C.D, Shoenfeldt, L.F & Shaw, J.B (2003), *Human Resource Management*, (5th Ed).
- Foster, Daniel Rex (2008); Individual Resistance, Organizational Justice And Employee Commitment To Planned Organizational Change, Proquest Information And Learning Company 300 North Zeeb Road, P.O. Box 1346 Ann Arbor, M148106-1346, Pp 3-30.
- Fritz, R. (1989). The path of least resistance: Learning to become the creative force in your own life. New York: Fawcett.Harcourt, Brace and World, 1958.
- Hortmann. Linely & Bambacas. Mary (2000), *Organizational Commitment*, International Journal of Organizational AnAlysis. P90.
- Kool, M and van Dierendonck, D. (2012): Servant leadership and commitment to change, the mediating role of justice and optimism; *Journal of Organizational Change Management* Vol. 25 No. 3, 2012 pp. 422-433
- Maija LaÈmsa, A & Savolainen, T .(2000):The nature of managerial commitment to strategic change; *Leadership & Organization Development Journal* 21/6 [2000] 297-306
- Mayer,J & Hrrscovitch, L (2002): Commitment in the workplace toward a general model. *Human Resource management review*. 2(9).

- Nickols,F.D.(2010)" Change Management 101: A Primer. Available from <http://www.nickols.us/change>.
- Piderit, S.K. 2000. 'Rethinking resistance and recognizing ambivalence: A multidimensional view of attitudes toward an organizational change', *Academy of Management Review*, 25(4): 783–794.
- Quinn, R. E. (2004). Building the bridge as you walk on it: A guide to leading change. San Francisco: Jossey-Bass.
- Quinn, R. E., & Quinn, S. E. (2004). Becoming a transformational change agent. In L. Greiner & F. Ponfett (Eds.), *Handbook of management consulting: The contemporary consultant— Insights from world experts*.
- Quinn, R. E., & sanenshin. (2011). Four General Strategies for Changing Human Systemst. In L. Greiner & F. Ponfett (Eds.), *Handbook of management consulting: The contemporary consultant— Insights from world experts*.
- Robert H. Guest,(1964): "organizational change: the effect of successful leadership", Dorsey press and Richard D. Irwin, Inc
- Schwarz, R.M (1994), the Skilled Facilitator, SanFrancisco; Jossey- Bass.
- Smith, I. (2005), "Continuing professional development and workplace learning 11: managing the 'people' side of organizational change", Library Management, Vol. 26 No. 3, pp. 152-5.
- Staw, B. M., & Ross, J. (1987). Behavior in escalation situations: Antecedents, prototypes, and solutions. *Research in Organizational Behavior*, 9, 39–78
- Visagie, C.M & Steyn, C.(2011): Organisational commitment and responses to planned organisational change: An exploratory study; Southern African Business Review Volume 15 Number 3 2011
- W. G. Bennis, K. D. Benne, & R. Chin (Eds.),(1969), *The planning of change* (pp. 32–59). New York: Holt, Rinehart & Winston.

ضمیمه: گویه‌های پرسش نامه

بعضی از گویه‌های پرسش نامه	استر اثرباری	استر اثرباری هنجاری	استر اثرباری هنجاری هستم	استر اثرباری هنجاری هستم (Robert E. Quinn&Scott Sonenshein 2011)	استر اثرباری عقلانی	بعضی از گویه‌های پرسش نامه
در سازمان ما برنامه‌های تغییر توجیه عقلانی داشته و فرایند تغییر کاملاً عقلانی و روشن می‌باشد.						آگر تغییر منافع شخصی کارکنان را تامین نماید آنها آن را می‌پذیرند.
آگر تغییر منافع شخصی کارکنان را تامین نماید آنها آن را می‌پذیرند.						به نظر من اهداف تغییر واضح و روشن می‌باشند.
در اجرای برنامه‌های تغییر گفتن حقیقت برای کارکنان اهمیت فراوانی دارد.						به نظر من نتیجه تغییر، رسیدن به مطلوبیت در سازمان است.
من با برنامه‌های تغییر سازمان خود هماهنگی کامل دارم.						به نظر من اکثر کارکنان نه از روی علاقه بلکه از سر اجبار به تغییر تن می‌دهند.
به نظر من پیامد برنامه‌های تغییر ممکن است به قیمت تخریب روابط من با همکاران و مدیرانم تمام می‌شود.						به نظر من پیامد برنامه‌های تغییر ممکن است به قیمت تخریب روابط من با همکاران و مدیرانم تمام می‌شود.
ممکن است که به خاطر عدم حمایت از برنامه‌های تغییر شغل خود را از دست بدهم.						من به الگوهای رفتاری خود شدیداً پایبند هستم.
من به الگوهای رفتاری خود شدیداً پایبند هستم.						آگر بدانم تحت نظر نیستم به رفتار قبل از تغییر خود بازخواهم گشت.
آگر کارکنان احساس اجبار کنند رفتار خود را تغییر خواهند داد						من ذاتاً فردی اجتماعی هستم.
من ذاتاً فردی اجتماعی هستم.						کارکنان در اجرای برنامه‌های تغییر مشارکت می‌کنند.
کارکنان در اجرای برنامه‌های تغییر مشارکت می‌کنند.						من خود را جزوی از فرایند تغییر سازمان دانسته و در اجرای آن موثر هستم
من خود را جزوی از فرایند تغییر سازمان دانسته و در اجرای آن موثر هستم						گفتگو و مذاکره نقش مهمی در فرایند تغییر دارد.
گفتگو و مذاکره نقش مهمی در فرایند تغییر دارد.						به نظر من منافع سازمان بر منافع شخصی ارجحیت دارد.
به نظر من منافع سازمان بر منافع شخصی ارجحیت دارد.						به نظر من در فرایند تغییر، روابط پیشترین تغییر را متحمل می‌شوند.
به نظر من در فرایند تغییر، روابط پیشترین تغییر را متحمل می‌شوند.						دائماً خود را با برنامه‌های تغییر تطبیق می‌دهم
دائماً خود را با برنامه‌های تغییر تطبیق می‌دهم						مدیران ما را به اجرای برنامه‌های تغییر مجاب کرده اند
مدیران ما را به اجرای برنامه‌های تغییر مجاب کرده اند						اخلاقاً خود را موظف به اجرای برنامه‌های تغییر می‌دانم
اخلاقاً خود را موظف به اجرای برنامه‌های تغییر می‌دانم						همکارانم را به اجرای برنامه‌های تغییر تشویق می‌کنم
همکارانم را به اجرای برنامه‌های تغییر تشویق می‌کنم						احساس می‌کنم اگر تغییر نکنیم ازین می‌رویم
احساس می‌کنم اگر تغییر نکنیم ازین می‌رویم						تلاش می‌کنم مهارت‌های خود را دائماً به روز کنم
تلاش می‌کنم مهارت‌های خود را دائماً به روز کنم						اگر موافق برنامه‌های تغییر نباشم هم از آن حمایت می‌کنم.
اگر موافق برنامه‌های تغییر نباشم هم از آن حمایت می‌کنم.						من خود را جزوی از فرایند تغییر نمی‌دانم.
من خود را جزوی از فرایند تغییر نمی‌دانم.						اهداف تغییر در سازمان با اهداف شخصی من همخوانی و هم سوئی دارند.
اهداف تغییر در سازمان با اهداف شخصی من همخوانی و هم سوئی دارند.						من خود را نسبت به حمایت از تغییر متعهد می‌دانم.
من خود را نسبت به حمایت از تغییر متعهد می‌دانم.						من از ابتکارات فردی خود برای حمایت از تغییر استفاده می‌کنم.
من از ابتکارات فردی خود برای حمایت از تغییر استفاده می‌کنم.	Herscovitch and Meyer, 2002)	(Robert E. Quinn&Scott Sonenshein 2011)	استر اثرباری هنجاری هستم	استر اثرباری هنجاری هستم	استر اثرباری هنجاری	بعضی از گویه‌های پرسش نامه

مطمئنم که تغییر در سازمان منافع شخصی من را به دنبال خواهد داشت.
من حاضرم که برای حمایت از برنامه تغییر حتی بیشتر از وظیفه خود عمل کنم.
نقش من در فرایند تغییر سازمانم با ویژگی های شخصی و شغلی من همخوانی و همسوئی دارد.
در جلسات مربوط به تغییر سازمانی مشارکت می کنم
تلاش برای اجرای موفق برنامه های تغییر را سرمایه گذاری می دانم
مطمئنم که اگر از برنامه های تغییر سازمان حمایت نکنم متضرر خواهم شد.
من به خاطر حس وظیفه شناسی ام از تغییر حمایت می کنم.
من از تغییر سازمانی حمایت می کنم چرا که فکر می کنم این کار اخلاقی و درست است.
اصولاً تکلیف و وظیفه من ایجاب می کند که از تغییر حمایت کنم.
من در مقابل تغییر تا آنجا که بتوانم از خود مقاومت نشان می دهم.
اهداف تغییر از طرف سازمان برای من روشن و واضح شده اند.
من در هر مرحله از فرایند تغییر سازمانی بازخور دریافت می کنم.
به نظر من حمایت از برنامه تغییر سازمان نشان دهنده وفاداری نسبت به سازمان می باشد.
برای من مهم است که مدیران نیز خود از تغییر حمایت کنند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی